

Vinicije B. Lupis

Institut društvenih znanosti »Ivo Pilar«
Područni centar Dubrovnik

O srebrnoj pali i srebrnom reljefu sv. Vlaha

30. 6. 2008.

Izvorni znanstveni rad / *Original scientific paper*

Cljučne riječi; srebrna pala, reljef, sv. Vlaha, požar, ciborij
Key Words: silver altarpiece, relief, St. Blaise, fire, ciborium

Autor u svom radu razmatra srebrni reljef sv. Vlaha iz crkve sv. Vlaha u Dubrovniku. Sačuvani reljef je zasigurno dio stare srebrne pale iz Svečeve crkve i u radu se razmatra kao jedini ulomak jedne od dubrovačkih srebrnih pala koje su se nalazile u Dominikanskoj i Franjevačkoj crkvi, kao i dubrovačkoj prvostolnici – Gospi Velikoj. Zlatari Nikola iz Firence i Francesco iz Bergama, nastanjeni u Dubrovniku, ugovorili su rad na pali u prosincu 1417. s rizničarima stolne crkve. Kotoranin Lovro Marinov Dobričević 1477. izrezbario je i oslikao drvene vratnice srebrne pale u crkvi sv. Vlaha i obvezao se iznutra naslikati ikonografski prikaz Navještenja s likovima Gospe i arkandela Gabrijela, a izvana osamnaest svetačkih likova. Godine 1548. dubrovački slikar Krile Antunović poslije oštećenja drvenih vratnica izvršio je popravak po uzoru starih vratnica. Srebrna pala bila je smještena ispod kamenog ciborija u crkvi sv. Vlaha. Nakon požara crkve sv. Vlaha u noći 24. i 25. svibnja 1706. g., Veliko vijeće na sjednici 27. svibnja donijelo je odluku da se pretope svi srebrni predmeti iz riznice sv. Vlaha, osim kipova, biskupskog štapa i onih predmeta koji se dadu popraviti. Kao više-manje neoštećeni srebrni reljef sv. Vlaha s oštećene srebrne pale postavljen je na novi mramorni oltar Marina Gropellija, kao svojevrsni memento iz stare romaničke crkve. Reljef sv. Vlaha na indirektan način nam pokazuje na važnost Dubrovnika kao zlatarskog centra, u kojem su djelovali brojni zlatari iz raznih središta, stvarajući specifičan »dubrovački« način obrade plemenitih kovina, sintetizirajući razne zlatarske tradicije u novu kvalitetu.

Razdoblje 14. i 15. stoljeća najznačajnije je razdoblje u razvoju dubrovačkog zlatarstva, ujedno vrhunac dubrovačkog sačuvanog sakralnog zlatarstva, u kojem se isprepleću razni zlatarski utjecaji. Brojne dragocjenosti iz tog razdoblja trajno su izgubljene, ali poneki sačuvani ulomci pomažu nam da dočaraju bogatstvo dubrovačkih crkava. Oštećeni liturgijski predmeti od plemenitih kovina prodavani su, da bi se namaknula sredstva za velike troškove zidanja i popravaka srušenih i oštećenih dubrovačkih crkava u katastrofalnom potresu 1667. godine, a i kasnije tijekom materijalne oskudice u 19. stoljeću. Primjerice, u 19. stoljeću dubrovački dominikanci 16. 11. 1882. prodali su pet moćnika u Mletke: tri trna Našeg Gospodina, ruku sv. Lava biskupa, ruku sv. Teodora mučenika, prst sv. Srđa mučenika i moćnik prsta nepoznatog sveca.¹ U prvoj polovini 19. stoljeća rizničari Gospe Velike u Dubrovniku prodali su u Mletke brojne dragocjenosti kako bi popravili prvostolnicu, a tada je procjenu predmeta izvršio dubrovački zlatar Nikola Učović.²

Takva praksa bila je i u 18. stoljeću, a nakon požara koji je zahvatio crkvu sv. Vlaha u noći 24. na 25. svibnja 1706.

g., Veliko vijeće na sjednici 27. svibnja donijelo je odluku da se pretope svi srebrni predmeti iz riznice sv. Vlaha, osim kipova, biskupskog štapa i onih predmeta koji se dadu popraviti.³ Valja znati, da je tada crkva sv. Vlaha služila kao dubrovačka prvostolnica, jer je barokna prvostolnica još bila u izgradnji. Srećom, u toj katastrofi nisu stradali spašeni moćnici iz stare romaničke dubrovačke prvostolnice koji su ipak bili pohranjeni u riznici Dominikanskog samostana. Na sjednici 17. srpnja 1706. detaljno se odlučilo o pojedinačnim spašenim rizničkim predmetima.⁴

Više godina potom Veliko vijeće je 22. 6. 1715. raspravljalo o povratku spašenog srebrnog kipa sv. Vlaha u svečevu crkvu.⁵ Ovaj pak primjer zorno nam govori o skrbi koju je vodila državna vlast o crkvi sv. Vlaha u Dubrovniku.⁶ Danas je teško znati što je sve spašeno iz sakristije crkve sv. Vlaha u katastrofalnom požaru u noći između 24. i 25. svibnja, jer je do naših dana sačuvano nekoliko starih umjetnina od plemenitih kovina – jedan srebrni *pax* i posuda za blagoslovljenu vodu. Iz crkve sv. Vlaha potječe i gotički poliptih Gospe sa svecima, nastao za oltar obitelji Gučetić između 1440. i 1450. godine, a pripisuje se dvojici

1. Reljef sv. Vlaha, 15. st., vjerojatno Nicola iz Firence i Francesco iz Bergama (foto: Živko Bačić) / Relief of St. Blaise, 15th ct., quite possibly by Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (photo: Živko Bačić)

2. Pozadina srebrnog reljefa sv. Vlaha, 15. st., vjerojatno Nicola iz Firence i Francesco iz Bergama (foto: Živko Bačić) / Relief of St. Blaise, 15th ct., quite possibly by Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (foto: Živko Bačić), Background

3 i 4. Pogled bočno na srebrni reljef sv. Vlaha, 15. st., vjerojatno Nicola iz Firence i Francesco iz Bergama (foto: Živko Bačić) / Relief of St. Blaise, 15th ct., quite possibly by Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (photo: Živko Bačić), Side view

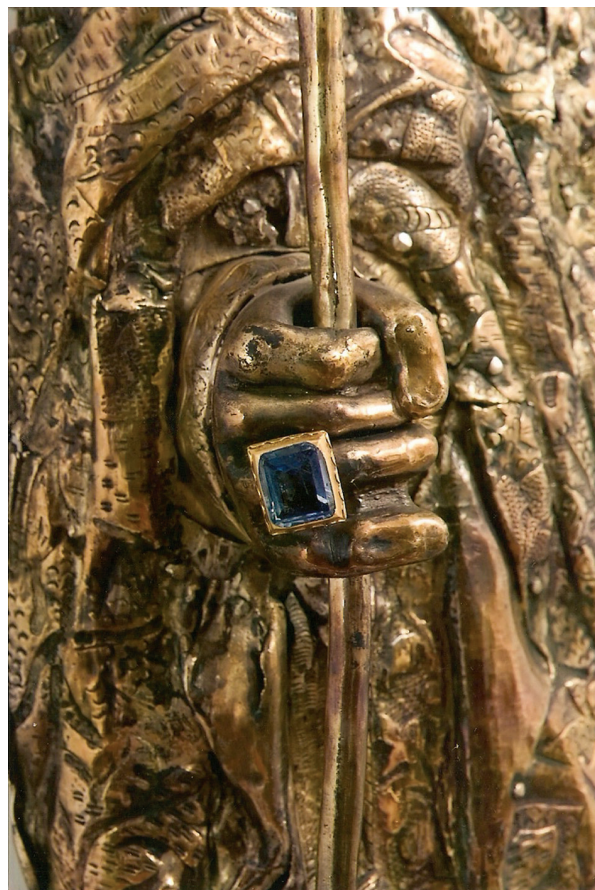
majstora, od kojih je jedan bio blizak krugu Blaža Jurjeva Trogiranina. Gospin lik pojavljuje se u kompoziciji Raspeća i u centralnom polju kako adorira sklopljenh ruku poleglo golo dijete – Krista. Uokolo posve gotičkog Gospina lika opisan je gravirani reljefni svetokrug.⁸

Svakako, najpoznatija do naših dana sačuvana umjetnina iz stare crkve od plemenitih kovina u crkvi sv. Vlaha je

srebrni i pozlaćeni reljef sv. Vlaha (67 x 22 cm), s mitrom (11,9 x 6,3 cm) i pastoralom (56,5 x 1,1 cm).⁹ Kovinski reljef izveden u tehnici iskucavanja, graviranja i cizeliranja pričvršćen je na novu drvenu jezgru koja je naknadno dodata, jer je vidljivo da je srebrni Svečev reljef bio dio većeg likovnog ansambla, o čemu svjedoči i utor na rubu reljefa za umetanje u kovinsku podlogu. Ova činjenica go-

5. Detalj reljefa s modelom grada i novom baroknom mitrom, 15. st., vjerojatno Nicola iz Firence i Francesco iz Bergama (foto: Živko Bačić) / Relief of St. Blaise, 15th ct., quite possibly by Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (photo: Živko Bačić), detail with a model of the city and a new Baroque miter

6. Detalj šake s prstenom i pastoralom, 15. st., vjerojatno Nicola iz Firence i Francesco iz Bergama (foto: Živko Bačić) / Relief of St. Blaise, 15th ct., quite possibly Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (photo: Živko Bačić), detail of the fist with and a crozier, quite possibly by Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (photo: Živko Bačić)

vori da su uz sam reljef bili sačuvani još dijelovi stare pale, koji su očito bili prodani kako bi se namakla sredstva za daljnju obnovu. Veliko vijeće je 22. 6. 1715. donijelo odluku o povratku u crkvu spašenog srebrnog reljefa sv. Vlaha, pa predmišljamo da su svi popravci na umjetnini izvršeni tada, kao i na brojnim moćnicima spašenih iz dubrovačke prvostolnice poslije potresa 6. 4. 1667. godine.¹⁰

Sam zbijen, Svečev lik ima naknadno dodatu srebrnu i pozlaćenu mitru, prekrivenu fitomorfnim reljefom. Na bočnoj snimci vidi se kako popravak nije posve uspio, jer je vidljivo kako je starija mitra bila izrađena od iste ploče srebrnog lima kao i cijeli lik. Nova mitra vjerojatno potječe iz 18. stoljeća, kada je srebrni reljef postavljen na novi mramorni oltar. Srebrni i pozlaćeni pastoral je izvorni i u fijali iznad kaštilca pastorala smješten je *Agnus Dei*. Usadnik pastoral je na više mjesta oštećen. Svetac u stisnutoj šaci drži pastoral, a na jednom od prstiju je četvrtasti safirni prsten – simbol biskupske časti.

Model Grada nastao je paralelno sa Svečevim likom, a model je bio jedan od argumenata u raspravi o povijesti du-

brovačke luke.¹¹ U Svečevim rukama na modelu Dubrovnika istaknuta je luka, a do nje zgrade koje su tvorile središte Grada: prvostolnica, Knežev dvor s kulama, zatim Veliki arsenal, zvonik, Placa s Orlandovim stupom, na kojemu se vije državna zastava s likom sv. Vlaha i crkva sv. Vlaha. Luka je na modelu dobro utvrđena s dvije krajnje kule – sv. Luke i sv. Ivana. Ulaz u luku povezan je s lancima, jer još nije bio sagrađen valobran Kaše. Još davne 1931. godine Ramiro Bujas uvjerljivo je zaključio da je ovaj model Grada mogao nastati najkasnije 1463. godine, prije eksplozije baruta u Dvoru.¹² Na svečevoj kazuli nalaze se figuralni reljefi. Sred prsiju na horizontalnoj hasti iskucan je prikaz anđela s kadionicom. Važno je spomenuti da je drugi lik anđela s kadionicom samo sumarno iskucan, ali nije cizeliran, dakle reljef je rađen paralelno s modelom grada koji je trebao prekriti taj dio reljefa. Na okomitoj hasti iskucani su likovi Uskrslog Krista i tri muška svetačka lika u nišama. Na albi u maniri dalmatike iskucani su pod dvije arkade likovi koji prikazuju sv. Antuna Opata, starog sveca zaštitnika od kužnih bolesti i sv. Nikolu zaštitnika pomoraca, temeljne grane

uz trgovinu koji su Dubrovniku omogućili gospodarski uzlet.

Apostolski vizitator Giovanni Francesco Sorman u vizitaciji 1573. godine opisao je glavni oltar i naveo je da se na kamenom oltaru nalazi srebrni poliptih »(...) s likovima lakat visokim: (...) cum anchona tota argentea altitudine brachij unius pro qualibet figura et latitudine proportionabili cum ornamentis illius metalli ac diversis lapidibus tam adulterinis qua quidem anchona argentea posita est in capsula lignea«. ¹³ Raniji istraživači predmijevali su da je ona bila djelo dvojice zlatara Nikole iz Firence i Francesca iz Bergama, nastanjenih u Dubrovniku, a taj su rad na pali ugovorili u prosincu 1417. s rizničarima stolne crkve. Talijanski zlatari tada su se obvezali da će skovati srebrnu palu za crkvu sv. Vlaha, pozlaćenu i emajliranu sa osamnaest svetačkih likova, a kao uzorak imali su najprije da izrade likove sv. Petra i sv. Pavla ispod lukova. ¹⁴ Isti Nikola Fiorentinac obvezao se da će i dominikancima izraditi oltarnu palu 1422., ali obvezu nije ispunio. ¹⁵

Valja napomenuti da je lik sv. Vlaha nastao svakako kasnije, a i njemu nema vidljivih tragova emajla (najvjerojatnije translucide tehnike) i pretpostaviti je kako je oltarna pala nastajala sustavno, poput drugih umjetnina koje su iziskivale velika materijalna odricanja. Tako primjerice srebrna pala iz krstionice San Giovanni, koja se sada čuva u Museo dell'Opera di Santa Maria del Fiore u Firenci, nastajala je u vremenskom rasponu od 1366. do 1483. godine. ¹⁶ Veliko je pitanje kako je u konačnici rečena pala izgledala. Svakako, dubrovačka srebrna pala tvorila je cjelinu sa srebrnim palama Kotora – čiji nastanak treba pratiti od 1437. do 1452. g., te sličnim umjetninama iz grada Trogira ¹⁷ i drugih dalmatinskih gradova unutar korpusa velikih umjetnina od plemenitih kovina na hrvatskoj obali. ¹⁸ Iskazivanje posebnog štovanja prema svetačkim slikama od plemenitih kovina u Zadru je primjerice rezultiralo ponajprije izradama srebrnih košuljica za kultne slike, ali i srebrnih pala, jer je prema povijesnim izvorima poznata činjenica da je 1386. g. opat Sv. Krševana, Toma Rosa primio od predstavnika zadarske komune novac za izradu srebrne pale u samostanskoj crkvi. ¹⁹

U Splitu je do naših dana ostalo sačuvano više srebrnih likova svetaca i središnji reljef Gospe s Kristom sa stare srebrne pale, kao i u Kotoru i frankopanska pala majstora P. Kolera iz 1477. godine. ²⁰

Pala đoro iz Mletaka čiji je prototip nastao 976. g. kada je mletački dužd Pietro I. Orseolo naručio prvotnu palu u Carigradu, a koju je 1105. obogatio mletački dužd Falier i dužd Dandolo 1345. g., bila je poticaj za nastanak niza skromnijih pala poput onih u Caorleu, u prvostolnici San Stefano, Torcellu, Gradu, Cividaleu, ali i na hrvatskoj obali. ²¹

Među inim, postoji još jedan mogući likovni utjecaj na postanak i oblikovanje dubrovačke pale, a on potječe s talijanskog juga. Isti onaj srpski kralj Uroš II., koji je bio

poznati dubrovački neprijatelj, dao je 1319. godine izraditi srebrni oltar za baziliku sv. Nikole u Bariju kod kotorskog zlatara Obrada Desislavina, koji je zamijenio novi srebrni barokni oltar. ²² Svetište u Bariju zasigurno je znatno utjecalo na imaginaciju kultne slike među dubrovačkim hodočasnici i trgovcima i stoga narudžbe tako luksuznih liturgijskih predmeta kao što je srebrna pala u crkvi gradskog zaštitnika trebamo shvatiti i kao prestiž.

Dubrovnik se među ostalim gradovima isticao bogatstvom i brojem srebrnih pala. U arhivskim izvorima tako se u samostanu sv. Tome apostola u biskupskoj vizitaciji 15. 4. 1407. godine spominje: »(...) tres Inconas cum argento (...)«, u samostanu sv. Šimuna »(...) item due Incone cum argento per que sunt in a.zon S.cti Bartholomi (...)«, u samostanu sv. Bartula »(...) item una Incona (...) de argento inaurata (...)«. ²³ U riznici dubrovačke prvostolnice 1335. spominje se više ikona-slika prekrivenih srebrom, od kojih su i danas dvije sačuvane: »(...) tres incone cum tribus crucibus de ligno X.pi. (Christi, una incona de lapide Sepulchri., una crux de ligno X.pi.(Christi) una incona imaginis Beate Marie (...)«. ²⁴ Još u 18. stoljeću, u popisu moćnika spominju se sljedeće figure od srebra u crkvi sv. Vlaha, jer su dubrovački zlatari iz pretpotresnog razdoblja izrađivali i srebrne kipove, od kojih se nije nažalost sačuvao ni jedan primjerak: »(...) Petri Apostoli Statua, Joannis Baptista Statua i Simonis Apostoli Statua (...)«. ²⁵ Stjepan Skurla navodi više srebrnih kipova – moćnika visokih dva lakta koji su služili za ukras glavnog oltara u crkvi sv. Vlaha koji su kasnije prodati: kip sv. Petra, sv. Pavla, sv. Andrije, sv. Šimuna, sv. Bartula, sv. Mateja i sv. Ivana Krstitelja, a po mišljenju autora sve su stradale u požaru sv. Vlaha 1706. godine. ²⁶ Pogrešno se u literaturi navodio reljef sv. Vlaha kao jedan od skupine sačuvanih kipova, što nije točno pošto je riječ o reljefu – dijelu sačuvane srebrne pale. ²⁷

Tužnu situaciju o stanju crkvenih rizica svjedoči i vijest o opisu riznicu samostana sv. Marije od Lokruma koja je poslije 6. 4. 1667. bila pohranjena u Ceseni u talijanskoj provinciji Le Marche. U popisu se spominje okov slike – košuljica s likovima sv. Benedikta, sv. Skolastike i Gospe. ²⁸

Jedini sačuvani antropomorfni srebrni okov ikone iz 14. stoljeća na dubrovačkom području potječe iz bivšeg Benediktinskog samostana sv. Marije od Jezera na Mljetu. ²⁹ Početkom 17. stoljeća Mavro Orbini naziva je *Imagine antichissima*, spominje je i Daniele Farlati u svom enciklopedijskom izdanju *Sveti Ilirik*. ³⁰ Okov slike Gospe od Jezera (44,6 x 33 cm) izrađen je od iskucanog pozlaćenog srebra s brušenim kamenjem i medaljonima od transparentnog emajla. Po sredini se nalazi Gospin lik otklonjene glave, upravljene prema Kristu koji u nestašnom dječaćkom pokretu stišće njen plašt a svojom ukovrčanom kosom virtuzozno iskucanom s križnom aureolom odaje vrsnog majstora, što čeka na otkrivanje. Uzduž ruba nalazi se osam kružnih medaljona, od kojih su sačuvani samo likovi sv.

7. Detalj reljefa s likovima sv. Antuna Opata i sv. Nikole, 15. st., vjerojatno Nicola iz Firence i Francesco iz Bergama (foto: Živko Bačić) / Relief of St. Vlaho, 15th ct., quite possibly by Nicola of Florence and Francesco of Bergamo (photo: Živko Bačić), detail of St. Anthony the Abbot, and St. Nicholas

Ivana i sv. Marka. Na rubu su iskucana četiri lika u nišama nad menzolama: sv. Benedikt Nursijski, odjeven u opatski ornat s opatskom mitrom i pastoralom, nasuprot s desne strane plastični starački lik s znakovitom dugačkom kovrčastom bradom s knjigom i križem u ruci prikazuje sv. Antuna Opata. U donjim nišama nalaze se nekada iznimno štovani benediktinski sveci, učenici sv. Benedikta, sv. Mauro i sv. Placid, odjeveni u redovničke haljine s tonzurama, knjigama pod rukom i s križem i štapom.

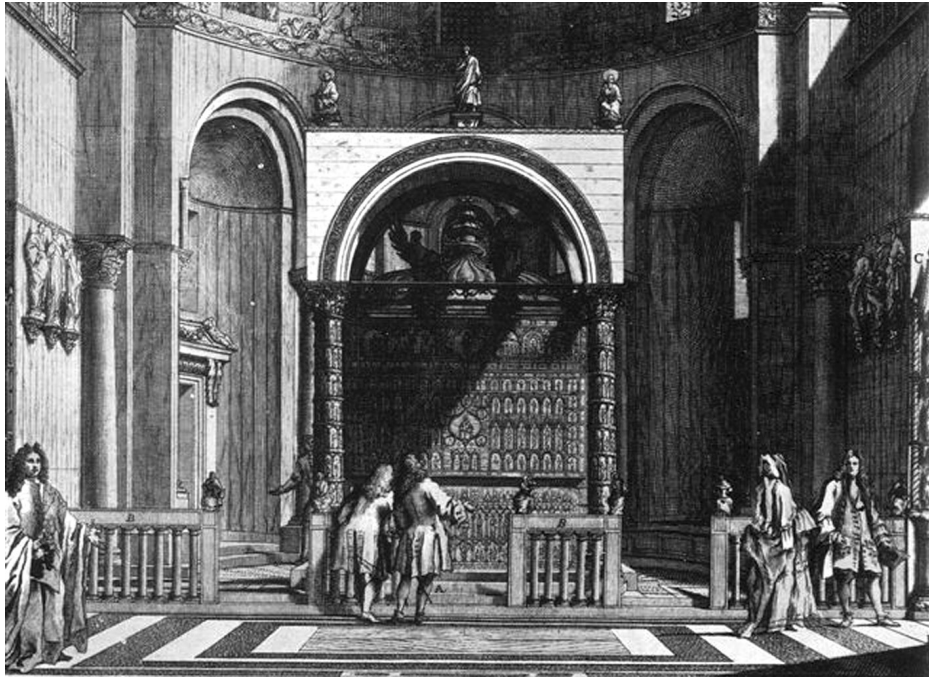
U Dubrovniku je, u Franjevačkoj crkvi Male braće Mlečanin Bartul Jakovljević della Donna 1388. nastavio rad na srebrnoj pali koju su započeli nepoznati zlatari. Njegov posao nastavili su 1402. Milče iz Ulcinja, Ratko Pribilović i Jakša Ivanović, te završili rad na velikoj pali od najmanje dvadeset i šest likova. U dubrovačkoj prvostolnici Gospi Velikoj nalazila se velika srebrna pala na glavnom oltaru, a francuski poslanik Salignac zabilježio je da su reljefi bili visoki oko pedeset centimetara. Staru oltarnu palu poslije 1457. godine zamijenila je nova pala dubrovačkog zlatara Stjepana Martinovića.

U Dominikanskoj crkvi nalazila se četvrta srebrna pala, koju je Ivan iz Basela 1443. g. pozlatio.³¹ Inače se u ožujku 1422. Nicola di Lorenzo iz Firence obvezao izraditi oltarnu palu za glavni oltar Dominikanske crkve, s likovima u emajlu, ali ugovorenu obvezu nije izvršio. Dominikanci su izradbu pale povjerali 1432. Petru de Penfanu iz Sermontea, koji je na njoj radio na prekide do 1443. g., kad je napustio Dubrovnik, ne dovršivši je. Dominikanci su naposljetku njeno

dovršenje povjerali Živku Gojkoviću i Ivanu Teutoncu. Podaci o srebrnim palama vrlo su konfuzni i uistinu je teško pisati o ovoj kategoriji umjetnina, jer smo ostali zakinuti za brojne arhivske izvore iz Nadbiskupskog arhiva stradalih u velikoj trešnji 1667. godine.

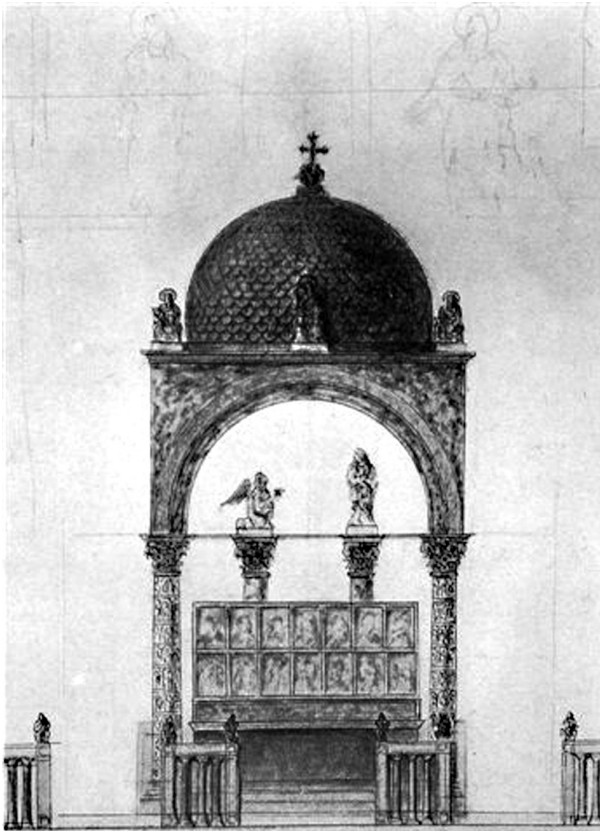
Možemo pretpostaviti da je srebrna pala iz crkve sv. Vlaho bila u obliku poliptiha s likovima, nalik ostalim palama tog vremena, poput i danas sačuvane oltarne pale iz crkve San Salvatore u Mlecima. Oltarna pala iz San Salvatorea posljednja je u nizu mletačkih pala, a karakterizira je stupnjevani niz gotičkih niša s jasnim utjecajem gotičke likovnosti sjevernjačke provenijencije. Obično je središte pala zauzima Gospin ili Kristov lik, a bočno su se nizali svetački likovi.³² Gotičko zlatarstvo na lagunama bilo je pod neposrednim likovnim utjecajem francuskog i njemačkog likovnog kruga što je donijelo posve gotički jezik: fijala, tornjića, niša i ostalih prepoznatljivih elemenata. Mletačko zlatarstvo imalo je zanimljivi razvoj u 14. i 15. stoljeću, kako bi se ukrstili mletački adriobizantinizam i internacionalna gotika, stvarajući osebujni likovni izraz.³³ Podatak da je u Mlecima bilo dvanaest oltarnih pala od plemenitih kovina, a do naših dana su sačuvane svega dvije, najrječitije potvrđuje bogatstvo Dubrovnik koji je imao četiri srebrne pale, premda je znatno manji grad po broju stanovnika i po svojoj veličini.³⁴

Valja navesti kao zanimljivu ikonografsku paralelu između oltarne pale u Sv. Vlahu i da se iznad *Pale d'Oro* u Sv. Marku u Mlecima nalazila od 1345. godine na dva stupa sku-

8. Antonio Visentini, Pala d'Oro u crkvi sv. Marka, grafika iz 18. stoljeća / Antonio Visentini, Pala d'Oro (Golden Altarpiece) in St Mark's Basilica, graphic, 18. ct.

9. A. Pellanda, akvarel iz 1860. g. koji rekonstruira izvorni oblik Pale d'Oro s kompozicijom Navještenja kao i stari oblik kamenog ciborija iz 1345. godine / A. Pellanda, Water-colour,(1860), reconstruction of the original shape of Pala d'Oro with the Annunciation composition and the former shape of the ciborium in stone (1345).

pina *Navještenje*, koja se sada čuva u Tesoro di S. Marco.³⁵ Povjesničari umjetnosti zaboravljaju još jednu činjenicu, a ta je kako je pelješki brodovlasnik Nikola Cvitković 1599. godine darovao poliptih (do danas sačuvan na glavnom oltaru Velike Gospe u Podgorju iznad Orebića izrađen kod istog onog slikara Maffea da Verona (1574.–1618.), koji je 1614. godine naslikao i (do danas sačuvan) poliptih Krista s dvanaest apostola na pozadini mletačke *Pale d'Oro*.³⁶

Kao što smo već rekli, vizitator Sorman napisao je da se na kamenom oltaru nalazio srebrni poliptih u pozlaćenom okviru, pri vrhu i dnu izrezbaren. Poliptih je imao oslikane vratnice izvana s više likova (osamnaest), a iznutra su bila dva lika. Kotoranin Lovro Marinov Dobričević 1477. godine izrezbario je i oslikao drvene vratnice srebrne pale. Obvezao se iznutra naslikati ikonografski prikaz *Navještenja* s likovima Gospe i arkanđela Gabrijela, a izvana osamnaest svetačkih likova. Godine 1548. dubrovački slikar Krile Antunović poslije oštećenja drvenih vratnica izvršio je popravak prema starim vratnicama.³⁷ Važna je činjenica kako je crkva sv. Vlaha podignuta kao zavjet poslije velike kuge 1348. i imala je votivni karakter, pa je srebrna pala mogla u svom središtu imati svetog liječnika – Vlaha, profilaktičkog sveca. Nije bez razloga na vratnicama srebrne pale prikaz *Navještenja*, iznimno raširenog titulara zavjetnog karakte-

10. Srebrna pala u crkvi San Salvatore u Mlecima, 15. st. / Silver Altarpiece in St Saviour's church in Venice, 15th c.

11. Srebrna pala iz Grada nastala 1372. g. / Silver Altarpiece which came into being in Ragusa (1372)

12. Srebrna pala nastala u rasponu od 13. do 14. stoljeća, prvostolnica u Caorleu / Silver Altarpiece in the cathedral of Caorle which came into being in the stretch of time from the 13th to 14th c.

ra dubrovačkog kraja.

Jedna među najstarijim primjerima je crkva tog titulara u Gružu. Nuncijata (Luncijata) – Blažene Djevice od Blagovijesti ili Beate Vergine Annunziate u Gružu ima svoju dugu povijest. Crkvu je dao sagraditi po oporučnoj želji dubrovački trgovac Anđelo de Leticia 5. svibnja 1348. g., kada se pojavila kužna pošast u Dubrovniku.³⁸ Taj je trgovac bio poznat po donaciji velike svote novca za izgradnju zvonika dubrovačke prvostolnice, pa je tako ušao u povijest Grada. Titular Gospa Nuncijata u vezi je sa zavjetom protiv kužnih i inih bolesti, a to je bio razlog da se takve crkvice diljem dubrovačkog kraja nalaze na ulazima u grad ili naselje. Dvije takve kapele štatile su ulaz s Ploča u Grad, a sa zapada nalazimo ih jednako tako udvojene na Lozici – brežuljku s druge strane Rijeke dubrovačke. Novi nalet kužne epidemije 1526. potaknuo je Dubrovčane na gradnju nove gotičko-renesansne crkve Navještenja Marijina među vratima od Ploča. Prema predaji, crkva je sagrađena na mjestu na kojem se pojavio prvi slučaj kuge, odnosno spaljene kuće prve žrtve kuge. Radosna vijest – ozdravljenje koje je čovjek tog vremena iščekivao je uistinu bilo nada, tako da je tijekom 15. i 16. stoljeća rastao broj kapela i crkava Gospe Nuncijate diljem dubrovačkog kraja, kao specifični fenomen u kršćanskoj jadranskoj ekumeni.³⁹ Taj kult je očito vrlo starog podrijetla i povezuje se s još bizantskim ikonografskim prikazom Navještenja s likom Gospe tipa »Muro di difesa«, ruku podignutih dlanova, kao da svojim pokretom brani od zla.⁴⁰

Kao reminiscenciju na vratnice oltarne pale sv. Vlaha možda su nastale i do danas sačuvane vratnice oltara-moćnika iz srušene barokne stonske katedrale, gdje je također naslikan prikaz *Navještenja*.⁴¹

Kao paralelu s mletačkom zlatnom palom valja napomenuti da se srebrna pala iz Sv. Vlaha nalazila ispod kamenog ciborija na četiri stupa ukrašena različitim likovima. Očito je riječ o stupovima prekrivenim kamenim reljefima. Valja se prisjetiti činjenice da je crkva sv. Vlaha građena još u vrijeme mletačke vlasti. Nikako ne treba smetnuti s uma činjenicu da su dubrovački trgovci poznavali uređenje mletačke kolegijalne crkve sv. Marka, i to u godinama

popravka *Pale d'oro* (od 1343. do 1345. g.), a zasigurno su crkve poput one sv. Nikole u Bariju, sv. Tripuna u Kotoru, sv. Jurja u Baru i drugih gradova bližeg i daljnjeg okružja s kojima su Dubrovčani imali intenzivne trgovačke kontakte mogle biti uzorom Dubrovčanima u unutrašnjem uređenju.

Prema današnjim saznanjima i sačuvanosti povijesnih izvora nemoguće je izvršiti rekonstrukciju izgleda srebrne pale u staroj romaničkoj crkvi sv. Vlaha. Predmijevamo da se ispod kamenog ciborija na kamenoj menzi nalazio srebrni poliptih u bogatom rezbarenom okviru. Prema sačuvanim arhivskim vijestima, poliptih je bio uložen kao drveni ormar s vratnicama, iznutra je bio prikaz *Navještenja*, a izvana osamnaest likova. Vjerojatno paralelno s ostalim sačuvanim oltarnim palama u jadranskom bazenu moglo bi biti riječi o prikazu Krista Sveladara/Pantokratora, dvanaest apostola i s prikazima čuda sv. Vlaha – poput takozvanih svećanih pala, primjerice *pale Feriale* Paola Veneziana iz mletačkog Museo Marciana.⁴² Jedan blizak primjer takvoj ideji izgleda dubrovačke pale bila bi šestodijelna *Pala d'Oro* iz prvostolnice San Stefano u Caorleu, složenog porijekla, a nastala u vrijeme od 13. do 14. stoljeća.⁴³

Prema sačuvanim škrtim arhivskim vijestima ne bi to ni pošto bio tip trodijelne srebrne pale tipa pale iz prvostolnice u Gradu, nastale 1372. g., arhaične još bizantske pale iz Museo provinciale di Torcello nastale u prvoj polovini 13. stoljeća ili pale u prvostolnici u Cividaleu nastale između 1194. i 1204. godine.⁴⁴ Stilski vremenu nastanku dubrovačke pale, sagledane u jedinosti sačuvanoj sastavnici – a to je lik sv. Vlaha, najbližu paralelu nalazimo upravo u ranije spomenutoj srebrnoj pali iz mletačke crkve San Salvatore, nastale u istom vremenu, polovinom 15. stoljeća. Središnja zona na mletačkoj pali s prikazom Krista Spasitelja sa svecima, načinom rasporeda bliska je dubrovačkoj pali. U najslobodnijoj pretpostavci sv. Vlaho ipak bi mogao biti središnji lik na staroj pali, a bočno su mogli biti smješteni likovi evanđelista i mjesnih svetaca: sv. Petar, Andrija i Lovrijenac, sv. Zenobije, sv. Pankracije, sv. Petrunjela.⁴⁵ Dubrovačka pala svakako nije mogla izgledati kao kotorska koja je izrađena da uvijek bude vidljiva i bez poliptiha koji

bi je zatvarao. Možda će neki povijesni izvor s detaljnim opisom omogućiti slobodniju rekonstrukciju srebrne pale iz stare crkve sv. Vlaha.

Valjalo bi prozboriti o podrijetlu kovinskih oltarnih pala. U mletačkim lagunama i Mlecima ponajviše je kovinskih oltarnih pala. Za oltarnu palu iz San Paola u Mlecima postojala je predaja da potječe iz Sv. Sofije u Carigradu. U bizantskoj liturgiji kovinske pale na oltaru nisu bile u upotrebi, a jedini povijesni izvor koji spominje *tabulae* (grč. *trapezai*) je Pavao Silenziario u 6. stoljeću, u opisu Sv. Sofije u Carigradu, a označavale su ploče od srebra na prezbiterialnim stijenama.⁴⁶ Nema sumnje da je broj srebrnih pala u Dalmaciji rezultirao kao mletački, ali svakako u svom izvoru očituju bizantski utjecaj. Valja samo spomenuti gotovo pet stotina godina izravnog priznavanja Dubrovnika (7. stoljeće – početak 13. stoljeća) vlasti u Carigradu, postojanja živih trgovačkih veza koji su posljednje potvrđene ugovorom s posljednjim bizantskim carem Konstantinom XI. Paleologom.⁴⁷ Srebrna i pozlaćena pala sv. Vlaha iz 15. stoljeća, teško oštećena 1706. godine, zadržana je u memoriji grada samo kao reljef koji se kao posebna svetinja čuvao u niši mramornog oltara.

Zahvala

Posebno zahvaljujem rektoru crkve sv. Vlaha don Tomi Lučiću na dopuštenju objave ove dragocjene umjetnine i umjetničkom fotografu Živku Bačiću što je autoru ovog rada ustupio autorska prava radi znanstvene objave.

BILJEŠKE

1 Arhiv Dominikanskog samostana, Consilia Conventus S. P. Dominici de Ragusio ab anno dei 1859, 168.

2 Državni arhiv u Dubrovniku (dalje DAD), Okružno poglavarstvo Dubrovnik, kut. 428, br. 410/68.

3 DAD, Acta Cons. Rog., sv. 140, 75.

4 DAD, Acta Cons. Rog., sv. 140, 108.

5 DAD, Acta Cons. Rog., sv. 140, 75.

6 VINICIJE B. LUPIS, *Moćnik dubrovačke prvostolnice*, doktorska disertacija, Zadar, 2003., 68.

7 VINICIJE B. LUPIS, *Liturgijski predmeti iz crkve sv. Andrije na Pilama*, »Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku«, XXXIX, Zagreb/Dubrovnik, 2001., 393; ISTI, *Nove spoznaje o starijem dubrovačkom zlatarstvu*, »Peristil«, 48, Zagreb, 2005., 43.

8 ZORAIDA DEMORI STANIČIĆ, kataloška jedinica 23, u katalogu izložbe *Blaž Jurjev Trogirarin*, Zagreb, 1987, 109–110.

9 CVITO FISKOVIĆ, *Dubrovački zlatari od XIII. do XVII. st.*,

»Starohrvatska prosvjeta«, III, serija, sv. 1, Zagreb, 1949., 202. (Autor srebrni reljef sv. Vlaha razmatra kao slobodnostojeći kip, a ne kao reljef i ne povezuje ga s nestalom oltarnom palom, već sa skupinom nestalih srebrnih kipova.); IVO LENTIĆ, *Zlatarstvo*, katalog izložbe *Zlatno doba Dubrovnika*, Zagreb, 1987., 378; ISTI, *Dubrovački zlatari*, Zagreb, 1984., 21, 378, Z/46.

10 DAD, Acta Cons. Rog. sv. 145, 89.v; KRUNO PRIJATELJ, *Barok u Dalmaciji*, u: ANĐELA HORVAT, RADMILA MATEJČIĆ, KRUNO PRIJATELJ, *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb, 1982., 719–720; RADOVAN IVANČEVIĆ, *Gropellijev model Dubrovnika (1715.)*, »Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 23, Zagreb, 1999., 109–116.

11 ANTUN NIČETIĆ, *Povijest dubrovačke luke*, Dubrovnik, 1996., 62–63; ISTI, Grafike koje ipak ne prikazuju Dubrovnik 15. i 16. stoljeća, »Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku«, XLI, Zagreb/Dubrovnik, 2003., 75–89; ISTI, *Nove spoznaje o postanku Dubrovnika, o njegovu brodarstvu i plovidbi svetoga Pavla*, Dubrovnik, 2005., 151.

12 GIUSEPPE GELCICH, *Dello sviluppo civile di Ragusa considerato nei suoi monumenti storici ed artistici*, Dubrovnik, 1884., 39; RAMIRO BUJAS, *Iz dubrovačkih starina*, Zbornik Milana Rešetara – Zbornik iz dubrovačke prošlosti, Dubrovnik, 1931., 81–85; VEDRANA GJUKIĆ-BENDER, *Prikazi Dubrovnika u slikarstvu*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 38, Split, 1999./2000., 215–244.

13 Vatikanski arhiv, Archivium S. Congregationis concilii a. 1573. Ragusina visitas apostolica sequito de volume, 16, 535–545; ATANAZIJE MATANIĆ, *Apostolska vizitacija dubrovačke nadbiskupije god. 1573./4. prema spisima sačuvanim u tajnome vaticanskom arhivu*, u: *Mandićev zbornik*, Rim, 1965., 196–197. Dubrovački lakat je iznosio 0, 55 m. – Vidi: *Statut grada Dubrovnika*, Dubrovnik, 2002., 672. Vizitator Sorman je ispravno procijenio da su reljefi bili te visine, što potvrđuje i danas sačuvani reljef sv. Vlaha visok 67 cm.

14 JORJO TADIĆ, *Građa o slikarskoj školi u Dubrovniku XIII–XVI v.*, sv. I, Beograd, 1962., 56, 57, 59, 60; CVITO FISKOVIĆ, *Umjetnine u nekadašnjoj dubrovačkoj crkvi sv. Vlaha*, »Zbornik za likovne umjetnosti«, 5, Novi Sad, 1969., 325–335.

15 CVITO FISKOVIĆ (bilj. 10), 207–208.

16 GIOVANNI CANTELLI, *Storia dell'oreficeria e dell'arte tessile in Toscana dal Medioevo all'Ettà Moderna*, Firenze, 1996., 91–93.

17 IVO STJEPČEVIĆ, *Arhivska istraživanja Boke kotorske, katedrala Sv. Tripuna u Kotoru, Prevlaka, Kotor i Grbalj, Lastva, Kotorско raspelo*, Vođa po Kotoru, Perast, 2003., 27–28; BOJANA RADOJKOVIĆ, *Remek dela kotorskog zlatarstva u katedrali svetog Tripuna*, u: 600. godina katedrale sv. Tripuna u Kotoru (1166–1966), Kotor, 1966., 81–98; NEVENKA BEZIĆ-BUŽANČIĆ, *Prilog poznavanju riznice trogirске katedrale*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 21 (Fiskovićev zbornik I.), Split, 1980., 403–410.

18 FILIP DE DIVERSIS DE QUARTIGIANIS, *Opis položaja, zgrada, državnog uređenja i pohvalnih običaja slavnog grada Dubrovnika*, preveo s latinskog Ivan Božić, Dubrovnik, 1983., 15–16; MILOŠ MILOŠEVIĆ, *Reljefi prve srebrne pale kotorske katedrale iz XIV stoljeća*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 21 (Fiskovićev zbornik I.), Split, 1980., 215–224.

19 NIKOLA JAKŠIĆ – RADOSLAV TOMIĆ, *Zlatarstvo*, u: *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije*, Zadar, 2004., 16–17.

20 KRUNO PRIJATELJ, *Srebrne pale splitske prvostolne crkve*, »Anali Historijskog centra JAZU u Dubrovniku«, Dubrovnik,

- 1952., 2, 247–253; ISTI, *Srebrne svetačke glave iz riznice splitske prvostolne crkve*, Muzej primjenjenih umjetnosti, 3–4, Beograd, 1958.; DEŠA DIANA, NADA GOGALA, SOFIJA MATIJEVIĆ, *Riznica splitske katedrale*, Split, 1972, 59–64; DEŠA DIANA, *Liturgijsko srebro grada Splita*, Zagreb/Split, 1994., 61–62.
- 21 GABRIELLA DELFINI FILIPPI, 2. *Pala d'oro, kataloška jedinica u: Oreficeria sacra in Veneto (secoli VI – XV)*, volume primo, Cittadella, 2004., 21, 85–8.; GIOVANNI MARIACHER, *Argenti italiani*, Milano, 1965., 15, T.1–3.
- 22 FRANCA L. BIBBIO, *Laltare d'argento di San Nicola*, Bari, 1987., 11–14; GIOVANNI BORACCESI, *D'argento è la Puglia, Oreficerie gotiche e tardo gotiche*, Bari, 2000., 33–36; IVO STJEPČEVIĆ, *Kulturni život starog Kotora (XIV–XVIII vijek)*, Perast, 2003., 97–98; MARIA STELLA CALÒ MARIANI, *L'immagine e il culto di san Nicola a Bari e in Puglia, katalog izložbe San Nicola, Splendori d'arte d'Oriente e d'Occidente*, Milano, 2006., 110–111.
- 23 DAD, XIV. 23., *Chiese e Monasteria*, Visitaciones, XV. saec. 1–18.
- 24 DAD, XIV. 1., *Reliquiae s.s. corporum repertae in Ecclesiae Cathedrali S. Mariae Maioris d.d. 1335.*, 7; ANTUN LIEPOPILI, *O dubrovačkom moćniku razjašnjenja nekih pitanja*, Dubrovnik, 1934., 29; DAD, Ro Dum Luke Pavlovića, 54, *Compendio della storia sacra di Ragusa dell' abate Gia Maria Mattei ex gesuita; scritta da lui in latino, Ragusa, 1788.*, 35–36; VINICIJE B. LUPIS, *Historijat istraživanja i novi prilozi poznavanju najstarijeg sloja moćnika dubrovačke prvostolnice*, »Starohrvatska prosvjeta«, 32, Split, 2005., 129–148.
- 25 DAD, XIV., 36., *De Sacris Rhacusii Religiuis*, 42.
- 26 STJEPAN SKURLA, *Moćnik stolne crkve dubrovačke*, Dubrovnik, 1868., 11.
- 27 IVO LENTIĆ (bilj. 10, 1987.), 230.
- 28 DAD, *Miscellanea/saec XVII. Varia, XXX – 18: »Inventario d'Argentaria del Monasterio di Ragusa fatto alla presenza del Pre. Priore D. Alessandro d'Palermo, p. D. Michele di Savanto dec. no e P. D. Leandro da Montuca economo. Un quadro com lamina d'argento della Madonna, P.dr S. Bened.o e S. Scolastica, un Pastorale in tre pezzi, un incesiero d'Argento, una navetta senza Cucchiario, un Paio Ampolline d'Argento, un Bacilotto d'Argento dd. A.poline, Una Pace d'Argento maniccia con l'ecc Homo, un Fiuppone d'Argento per il Pluviale, Calici n. noue fra piccoli, e grandi, sa., rotti, et infranti, Parene n.o cinque, Due Pisside, Un scattolino d'Argento per il Ss.mo, Un Anello con Pietra Azzura, Una Mitra ricamata Vecchia. Il sudetto Inventario e stato fatto doppo le rocchine del terremoto leseguito a 6. Aprile 1667, e benche le sud.e robbe siano state reccuperate da sotto le Pietre della Sacrestia, e di quella del PP. domenicani, oue bona parte si tenecia riposta per .timore de Turchi, non si e ... cosa alcuna.*
D. Alessandro di Palermo Priore, et A.,.se
D. Michele di Taranto Decano
D. Leandro di Mantua Economo
Un Quadro della Madonna con il Bambino, et un'altra figura in san.dla di mano dicono di Sitiano con un .fre.o fatto dalle Pietre dalla testa al .itto. Le sopad.e robbe sono depositate nel Reliquiario di S. Maria del Monte di Cesena il di 23. maggio 1667. in presenza, e con testimonij infrascitti.
Io D. Porenzo di Pauia Abbate di S, Maria della Croma di Ragusa (...). – Podatak o pohrani riznice sv. Marije od Lokruma u Ceseni možda potvrđuje novopropisana slika iz opusa Blaža Jurjeva Trogirana, koju je Samo Štefanec pronašao u Pinacoteca co-
- munale u Ceseni; vidi: SAMO ŠTEFANEC, *Un dipinto di Biagio di Giorgio da Trù a Cesena*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 41, Split, 2005.–2007., 147–158. Vrlo je zanimljivo što Gospa iz Cesene upravo ima u rukama krušku kao drevna ikona iz Sv. Marije od Kaštela, jer je njezin lik zabilježen na grafici iz 17. stoljeća; vidi: PAVAO KNEZOVIĆ, *Dubrovačka svetišta 17. stoljeća prema Atlasu Marianusu W. Gumpfenberga*, »Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku«, XLIII, Dubrovnik/Zagreb, 2005., 75–92.
- 29 VINICIJE B. LUPIS, *Liturgijsko srebro otoka Mljeta od XII. do XVII. stoljeća*, simpozij Prirodne značajke i društvena valorizacija otoka Mljeta, Pomena, 1995., 641–652.
- 30 MAVRO ORBINI, *Il Regno degli Slavi*, Pescara, 1601., 369; DANIELE FARLATI, *Illyricum sacrum*, VI, Venezia, 1800., 78.
- 31 CVITO FISKOVIĆ (bilj. 10), 200, 202, 209.
- 32 HANS R. HAHNLOSER – RENATO POLACCO, *La pala d'oro*, Venezia, 1994., 187–189.
- 33 GIOVANNI MARIACHER (bilj. 22), 15.
- 34 MARGARET ENGLISH FRAZER, *The pala d'oro and the cult of st. Mark in Venice*, »XVI. Internationaler byzantinistenkongress Wien«, 4.–9. Oktober, 1981., Akten, II., Wien, 1982., 273–279.
- 35 HANS R. HAHNLOSER – RENATO POLACCO (bilj. 33), likovni prilog LXVI.. – Na ciboriju u trogirskoj prvostolnici majstor Mavar poslije 1331. isklesao je kompoziciju Navještenja, vidi: CVITO FISKOVIĆ, *Trogirski majstor Mavar*, »Anali Histroijskog instituta u Dubrovniku« XII, Dubrovnik, 1970., 59–80. U Korčuli na ciboriju koji je izradio Mark Andrijić između 1482. i 1486. godine nalazi se također prikaz Navještenja, vidi: GORAN NIKŠIĆ, *Marko Andrijić u Korčuli i Hvaru*, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 37, Split, 1997./1998., 191.–228. Autor donosi svu stariju literaturu o korčulanskom ciboriju..
- 36 CVITO FISKOVIĆ, *Franjevačka crkva i samostan u Orebićima, Spomenica Gospe Anđela u Orebićima 1470. –1970.*, Omiš, 1970., 54–62.
- 37 JORJO TADIĆ (bilj. 15), 272; CVITO FISKOVIĆ (bilj. 15, 1969.), 326.
- 38 Dva mjeseca ranije – 3. 3. 1348. dubrovački vlastelin Šimun Restić naručio je raspelo u Dominikanskoj crkvi kao svojevrsan zavjet protiv kuge. Vidi: IGOR FISKOVIĆ, kataloška jedinica 23/25, *Raspeće*, u: *Stoljeće gotike na Jadranu – slikarstvo u ozračju Paola Veneziana*, Zagreb, 2004., 106–109.
- 39 ZLATA BLAŽINA TOMIĆ, *Kacamorti i kuga: utemeljenje i razvoj zdravstvene službe u Dubrovniku*, Zagreb/Dubrovnik, 2007., 206–212.
- 40 HANS R. HAHNLOSER – RENATO POLACCO (bilj. 33), 188.
- 41 VINICIJE B. LUPIS, *Sakralna baština Stona*, 2000., 146–147.
- 42 RONA GOFFEN, *Paolo Veneziano e Andrea Dandolo. Una nuova lettura della pala feriale*, u: *La pala d'oro*, Venezia, 1994., 173–184.
- 43 GABRIELLA DELFINI FILIPI (bilj. 22), 85–86.
- 44 GIUSEPPE CUSCITO, *Le pale d'argento di Cividale, Caorle e Grado*, u: *Ori e tesori d'Europa, mille anni di oreficeria nel Friuli – Venezia Giulia*, Milano, 1992., 98–107.
- 45 Valja napomenuti da dosad nije nikada razmatrana tipologija i morfologija srebrnih pala u Dalmaciji, jedino je dosad razmatrana kategorija oltarnih slika u 15. stoljeću. (vidi: IGOR FISKOVIĆ, *Tipologija i morfologija oltarnih slika 15. stoljeća u*

Dalmaciji, »Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji«, 29, Split, 1990., 113–155)

46 A. NIERO, *Notizie di archivio sulle pale di argento della lagune venete*, »Studi Veneziani«, n.s., II, Venezia, 1978., 257–291; ISTI, *Censimento delle pale nell'area lagunare*, u: *La pala d'oro*, Venezia, 1994., 185–189.

47 VINICIJE B. LUPIS (bilj. 25), 129–148; ISTI, *O kasnobizantskim zlatarskim likovnim utjecajima u Dubrovniku*, »Starohrvatska prosvjeta«, III/34, Split, 2007., 355–377.

Summary

Vinicije B. Lupis

About the Silver Relief of St Blaise and the Silver Altarpiece in the Church of St Blaise

In his paper the author carries out an analysis of the relief of St Blaise in Dubrovnik. The survived relief is, undoubtedly, the only remaining piece of the Silver Altarpiece in the church of St Blaise and the only preserved fragment of one of Ragusan (Dubrovnik's) silver altarpieces which were on display in the Dominican and Franciscan churches, as well as in the Cathedral of the Assumption of Our Lady. Nicola of Florence and Francesco from Bergamo, residing in Ragusa, were commissioned by the treasurers of the Cathedral to execute the altarpiece in December, 1417.

Lovro Dobričević, son of Marin carved and painted over its wooden wings in the church of St Blaise and made a commitment to paint an iconographic representation of the Annunciation with the figures of Virgin Mary and Gabriel the Archangel from both, their inner side and a polyptych with 18 panels in two tiers depicting figures of the saints, on the exterior.

Krile Antunović, a Ragusan painter made some repair interventions on the wooden wings based on the model of the former. Upon damages inflicted on the Silver Altarpiece, it was placed underneath the stone ciborium in the church of St Blaise.

Following the fire which broke out in the church in the night between 24th and 25th May, 1706, the Great Council made a decision to remelt all silver artifacts from the treasury of St Blaise, except for the crozier and some repairable objects.

As a memento of its kind these more or less undamaged silver relics from the damaged Silver Altarpiece, originating from the Romanesque church, were placed on the new altar by Marino Gropelli.

The relief of St Blaise demonstrates the importance of Ragusa as a centre of goldsmith's trade. Numerous goldsmiths created a specific 'Ragusan style' craftsmanship in precious metals, synthesising various goldsmiths' traditions into a new quality.